

ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІАЛОГІЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ ЯК ОРГАНІЗОВАНИХ ФОРМ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ

Вивчення діалогічних конструкцій та діалогу набуває нового етапу розвитку починаючи з ХХ століття. Сучасна лінгвістика зорієнтована на вивчення комунікації як відображення національно-культурних особливостей мовного колективу, провідну роль в якому відіграє діалогічне мовлення з його організованими формами – діалогічними конструкціями. Теоретичним підґрунтям вивчення діалогічних конструкцій як основних форм діалогу стали праці М.М. Бахтіна, В.В. Бузарова, С.Ю.Ніколаєвої, К.Дженкса, К.Уелса, Дж.Хармера та інших вітчизняних і зарубіжних науковців.

Актуальність дослідження вбачається у необхідності виявлення загальних тенденцій утворення різних форм діалогічних конструкцій та функціонування їх у мовленні. Тему було обрано через її різноплановість, оскільки в різних сферах діалоги дуже відрізняються один від одного, як і конструкції, які їх утворюють. Мета дослідження полягає в виявленні, характеристиці, порівнянні та аналізі функціонування діалогічних конструкцій як основних елементів діалогу. Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення наступних завдань: дослідження та обґрунтування теоретико-методологічної основи роботи; виділення та аналіз форм діалогічних конструкцій, які є основами для утворення різних видів діалогів.

Теоретична значущість роботи полягає в якомога ширшому розкритті питання діалогу і все, що з ним пов'язано. Практична значущість – це представлення та аналіз діалогічних конструкцій на матеріалі британського серіалу «Аббатство Даунтон». Методи дослідження залежать від мети, яку поставлено в роботі. Основними обрано метод лінгвістичного опису та структурного аналізу.

Ми живемо в активному соціумі, тому немає сумнівів, що навіть дуже замкнута людина має потребу в спілкуванні. Взаємодія з людьми допомагає розвивати психіку, інтуїцію, комунікативні навички, які допоможуть спілкуватися невимушено, навіть з незнайомими людьми. Діалог розглядається як первинна та естетична форма мовної комунікації, тому він отримав своє найбільше розповсюдження у сфері розмовного спілкування [3, с.204]. Послідовність мовних актів, що належать різним особам – учасникам діалогічного мовлення, складають основу для комунікації – передачі інформації від однієї особи іншій за допомогою реплік. Репліка кожного учасника може включати один або кілька мовних актів, сукупність яких становить його мовленнєвий хід. Висловлювання характеризуються співвіднесеністю, оскільки кожна наступне доповнює попереднє, що забезпечує його адекватне сприйняття і розуміння співрозмовниками. Щоб діалог відбувся, необхідно обов'язково мати, як мінімум, дві семантично та структурно об'єднані репліки, які і утворюють діалогічну конструкцію [5, с.184-187]. Оскільки кожна синтаксична конструкція складається зі слів, словосполучень або речень, відповідно діалогічна, має таку ж структуру. Особливістю діалогічних висловлювань є те, що вони вживаються в усному мовленні. Тому їх зміст розкривається не тільки за допомогою слів, але й за допомогою пауз, жестів, міміки, інтонації. Типи діалогічних форм можуть залежати від провідної комунікативної функції, характеру взаємозв'язку реплік та їх форми, цілей, соціальних співвідношень та індивідуальних намірів учасників [2, с.313-315]. Діалогічні конструкції можуть реалізовуватися в повній та неповній формах, бути завершеними або навпаки. Еліптичність складає основу у неповних діалогах, які піддаються трансформаціям.

Таким чином, діалог – основна форма спілкування і продукт діалогічного мовлення, в якому складовими компонентами є діалогічні конструкції. Аналізуючи різні типи діалогічних конструкцій виявлено, що найпростішим за структурою є діалог-розпитування; оскільки складається з

логічно послідовних питань і відповідей. Найскладнішим – діалог-дискусія. Важливим функціональним типом діалогу є діалог етикетного характеру. Діалог-обмін думками – найпоширеніший у розмовному мовленні. Діалогічні конструкції, які утворюють інші типи діалогів, широко використовуються не лише у повсякденному спілкуванні, але і у публіцистичному, науковому та офіційно-діловому мовленні.

Література

1. Бахтин М.М. Работы 1920-х годов. / М.М. Бахтин. – К.: Next, 1994. – 384 с.
2. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: Підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
3. Лагута Т. Про діалог як форму прояву мовленнєвої діяльності студента / Т. Лагута // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2007 – № 2. 476с.
4. Поперечная О. В. К вопросу о принципах классификации диалогов / О. В. Поперечная // Вісн. Харків. нац. ун-туім. В. Н. Каразіна. Сер.: Філологія. – Вип. 42: Актуальні питання сучасної філології. – Х.; 2004. – 6 с.
5. Сахарчук Л.І. Діалог як базова одиниця мовлення / Л.І. Сахарчук // Проблеми семантики слова, речення, тексту: Вип. 6. – К.: Видавничий центр КДЛУ, 2017.–286 с.
6. Crystal D., Lich G. The Encyclopedia of the English language 2005, – 455 p.
7. James H. Martin and D. Jurafsky Speech and Language Processing / 3rd edition / Prentice Press Hall, – Chapter 26, 2018.– 487 p.

Красуля А. В., Шумило Т. С.

Сумський державний університет (Київ, Україна)

ІНТЕРПРЕТАТИВНЕ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ВІРА» В БРИТАНСЬКОМУ ПІСЕННО-ЛІТЕРАТУРНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ ПІСЕНЬ БРИТАНСЬКОГО ГУРТУ «HURTS»)

Термін «концепт» посідає визначальне місце в сучасній термінологічній системі філологічної науки та стає предметом дослідження таких галузей знань, як культурологія, лінгвістика, філософія, психологія та